

Súd: Mestský súd Košice
Spisová značka: 53C/4/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6123452391
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 10. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Dosedla
ECLI: ECLI:SK:MSKE:2025:6123452391.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Košice sudkyňou JUDr. Evou Dosedla, v spore žalobcu: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XX, XXX XX D., právne zast.: AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s.r.o., IČO: 47 237 406 so sídlom Kmeťova 26, 040 01 Košice - mestská časť Staré Mesto, proti žalovanému: Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik, Odštepny závod Košice, IČO: 36 022 047 so sídlom Ďumbierska 14, 040 01 Košice, o zaplatenie 652,75 eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

- Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 652,75 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,50% ročne zo sumy 652,75 eur od 01.12.2023 do zaplatenia, a to v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.
- Žalobca má nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v plnom rozsahu s tým, že o výške trov konania rozhodne súd prevej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

- Žalobca sa návrhom na vydanie platobného rozkazu pôvodne doručeným na Okresný súd Banská Bystrica dňa 01.12.2023 domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť mu istinu vo výške 652,75 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,50% ročne zo sumy 652,75 EUR od 01.12.2023 do zaplatenia a náhrady trov konania.
- Podanie žaloby žalobca odôvodnil tým, že pasívna vecná legitímácia žalovaného je daná § 5, ods. 1 zákona č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku (ďalej len „zákon o štátnom podniku“): „Podnik je právnickou osobou; vystupuje v právnych vzťahoch vo svojom mene a nesie zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov. Ďalej žalobca uviedol, že je podielovým spoluvlastníkom pozemku nachádzajúceho sa v kat. území E., obec: D. - E. F., okres: D. F., zapísaného na LV č. XXXXX, o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1/2 k celku, a to parcela G. D. H. XXXX, výmera 350 m², druh pozemku: trvalé trávne porasty, spolu 350 m². Žalobca poukázal na ust. § 49 ods. 2 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách (ďalej ako „vodný zákon“), ktorý ustanovuje, že: „pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky. Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary; pri ochrannej hrádzi vodného toku do 10 m od vzdušnej a návodnej päty hrádze.“ Podľa žalobcu predmetný pozemok predstavuje pobrežný pozemok vodného toku I. A. J. D.. Žalobca v záujme vyriešenia situácie navrhol žalovanému v januári 2018 majetkovoprávne vysporiadanie vlastníctva dotknutého pozemku

jeho odkúpením žalovaným. Žalovaný zaslal dňa 23.3.2018 žalobcovi návrh kúpnej zmluvy aj na túto časť pozemku. Žalovaný odkúpil zo žalovanej parcely časť vo výmere 542 m², ktorá predstavuje len koryto vodnej stavby a nie pobrežné pozemky. Žalovaný pozemok v spoluvlastníctve žalobcu užíva a obmedzuje žalobcu vo výkone vlastníckeho práva, čo potvrdil aj tým, že časť pozemku už odkúpil. Od 01.12.2008 mal žalobca so žalovaným uzatvorenú nájomnú zmluvu, ktorej predmetom bolo užívanie predmetného pozemku. Dňa 24.06.2019 žalobca oznámil žalovanému, že uvedená nájomná zmluva je z dôvodu jej neurčitosti a nezrozumiteľnosti absolútne neplatná a uvedenú nájomnú zmluvu vypovedal. K uzavretiu novej nájomnej zmluvy medzi žalobcom a žalovaným nedošlo. Žalovaný ako správca vodného toku I. A. uvedený pozemok žalobcu užíva bez akéhokoľvek majetkového vysporiadania vlastníckych vzťahov k pozemku a bez uzavretej nájomnej zmluvy. Žalobca poukázal na to, že na strane žalovaného absentuje právny dôvod užívania pozemku, z ktorého dôvodu sa bezdôvodne obohacuje na úkor žalobcu a poukázal na čl. 20 ods. 4 Ústavy SR. Žalobca ďalej dal do pozornosti, že v rovnakej veci druhého spoluvlastníka pozemku na parc. č. XXXX o vydanie bezdôvodného obohatenia žalovaného za obdobie od 22.11.2017 do 07.09.2021 bolo už právoplatne rozhodnuté rozsudkom Mestského súdu Košice, sp. zn. 42C/3/2020 zo dňa 22.09.2023. Mestský súd Košice v predmetnom rozsudku rozhodol, že žalobcovi za užívanie časti pozemku na parc. H. XXXX vo výmere 542 m² patrí nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia a za užívanie zvyšnej časti, v súčasnosti predstavujúcej samostatný pozemok na parc. H. XXXX vo výmere 350 m² patrí nárok na vydanie náhrady za užívanie pozemku v zmysle § 49 vodného zákona. V zmysle bodu 66. predmetného rozsudku: „V zmysle judikatúry, už samotným umiestnením stavby na pozemku iného, bez ohľadu na užívanie stavby, sa vlastníkom stavby bezdôvodne obohacuje na úkor vlastníka pozemku. Keďže podľa názoru súdu žalovaný správu vodného toku vykonáva, správa vodného toku znamená, že je porovnateľná s užívaním vodného toku, preto súd zastáva názor, že už samotným umiestnením vodného toku na pozemku žalobcu a vykonávaním správy žalovaným vo vzťahu k vodnému toku, je nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia dôvodný.“ Zároveň žalobca poukázal na bod 70 predmetného rozsudku: „Keďže je súd názoru, že v tomto prípade je žalobca obmedzený vo výkone spoluvlastníckeho práva k parcele vo výmere 350 m², tak ako uvádza žalobca a zo samotnej povahy parcely vyplýva, že ide o pobrežný pozemok, ktorého charakter súvisí s vodným tokom, správou koryt, pričom v zmysle § 49 vodného zákona je vlastníkom pobrežného pozemku povinný umožniť správcovi vodného toku výkon jeho oprávnenia v zmysle § 50 vodného zákona, z uvedeného vyplýva, že výkon vlastníckeho práva je obmedzený, za čo žalobcovi patrí náhrada.“ Žalobca v podanej žalobe uviedol, že si zaobstaral znalecký posudok na určenie všeobecnej hodnoty uvedeného pozemku H. XX/XXXX vypracovaný znalcom F. K. K., L. X, D., kde je stanovená hodnota pozemkov v sume 18,65 EUR/m². Pri stanovení výšky náhrady za užívanie pobrežného pozemku, ktorá predstavuje výšku 10 % z hodnoty pozemku/rok, pripadá na spoluvlastnícky podiel žalobcu ročná suma náhrady vo výške 326,37 EUR (350 m² x 18,65 EUR/m² = 6.527,50 EUR / 2 = 3.263,75 EUR, a z toho 10 % je 326,37 EUR/rok). Žalobca si preto žalobou uplatňuje voči žalovanému nárok na náhradu za užívanie pobrežného pozemku, a to spätne za 2 roky počnúc odo dňa 24.11.2021, t. j. nárok vo výške 326,37 EUR x 2 = 652,75 EUR.

3. Žalobca v podanej žalobe označil ako dôkazy list vlastníctva č. XXXXX, nájomnú zmluvu zo dňa 01.12.2008, oznámenie o absolútnej neplatnosti nájomnej zmluvy a jej výpoveď, rozsudok Mestského súdu Košice, sp. zn. 42C/3/2020, zo dňa 22.09.2023, znalecký posudok F. K. K. H. XX/XXXX, predžalobnú výzvu, výpis z Obchodného registra a kúpnu zmluvu zo dňa 14.06.2021.

4. Vo veci bol Okresným súdom Banská Bystrica v tzv. upomínacom konaní vydaný platobný rozkaz, ktorým súd návrhu pôvodného žalobcu vyhovel. Proti platobnému rozkazu vydaného Okresným súdom Banská Bystrica zo dňa 15.12.2023 sp. zn. 39Up/1855/2023 podal žalovaný odpor, v ktorom uviedol, že žalobca označil v návrhu na vydanie platobného rozkazu za žalovaného Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik, Odštepny závod Košice. Príslušný súd vo vydanom Platobnom rozkaze označil za žalovaného Slovenskú republiku – Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik. Žalovaný má za to, že žalobca nesprávne označil žalovaného, nakoľko odštepny závod Košice prešiel organizačnou zmenou a zanikol. Ďalej žalovaný uviedol, že ak by aj žalobca označil v žalobe ako žalovaného SR - SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik (ďalej len „SVP“), má za to, že ten nie je oprávnený zastupovať SR v tomto spore a poukázal na ust. § 5 ods. 1 a ods. 2 zák. č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku, ktorá ustanovuje, že: „Podnik je právnickou osobou; vystupuje v právnych vzťahoch vo svojom mene a nesie zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov. Podnik nezodpovedá za záväzky štátu alebo iných subjektov. Štát nezodpovedá za záväzky podniku, pokiaľ zákon neustanovuje inak.“ Ďalej uviedol ust. § 6 ods.1 a ods. 2: „ Podnik spravuje veci a majetkové práva zverené mu pri jeho založení, ako aj veci a majetkové práva nadobudnuté v priebehu

podnikania. Veci a majetkové práva, ktoré podnik spravuje, sú majetkom štátu. Podnik koná v mene vlastníka majetku, ktorý spravuje podľa odseku 1, v konaní pred súdom a orgánmi verejnej správy; obdobne je oprávnený konať v mene štátu vo veciach, ak vlastnícke právo štátu je sporné.“ Žalobca poukázal na to, že na základe uvedených ustanovení vykonáva len správu vodných tokov a povodí na Slovensku, ktoré sú vo výhradnom vlastníctve Slovenskej republiky. Žalovaný ako štátny podnik je subjektom verejného práva v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva životného prostredia a preto jeho hospodárenie podlieha verejnej kontrole. SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik vykonáva správu majetku štátu, t.z. že správca nekoná vo vlastnom mene, ale v mene štátu a preto má vecnú legitimáciu štát a nie správca jeho majetku. Slovenská republika by mala byť v tomto spore označená ako žalovaný subjekt. Žalovaný uviedol, že na tunajšom súde prebiehajú viaceré súdne konania, kde žalovaný namietal nedostatok pasívnej vecnej legitimácie. Za účelom zjednotenia rozhodovania súdov, boli tieto súdne konania prerušené. Žalovaný zároveň k podanej žalobe uviedol, že žalobca je podielovým spoluvlastníkom pozemku nachádzajúceho sa v kat. území E., obec: D. – E. F., okres: D. F., zapísaného na LV č. XXXXX, o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1 k celku a to: par. E D. H. XXXX, J. 350 m2, druh pozemku: trvalé trávne porasty. Predmetný pozemok predstavuje pobrežný pozemok vodného toku I. A. J. D.. Žalovaný s poukazom na cit. ustanovenia uviedol, že SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK ako správca vodného toku je v zmysle zákona oprávnený užívať pobrežné pozemky pri výkone správy vodného toku a to iba v zákonne vymedzenom rozsahu a v nevyhnutnej miere. V zmysle § 50 vodného zákona sú vlastníci pobrežných pozemkov povinní umožniť správcovi vodného toku výkon jeho oprávnenia. Správca užíva a potrebuje na výkon správy vodného toku iba časti pozemku parcely G. H. XXXX, pričom vlastnícke právo žalobcu nie je žiadnym spôsobom obmedzené a poukázal na to, že žiadne ustanovenie zákona neukladá povinnosť správcovi vodných tokov poskytovať náhradu za užívanie pobrežných pozemkov a zároveň žiadne ustanovenie zákona nebráni vlastníkovi pobrežného pozemku vykonávať svoje vlastnícke právo. Ide o verejnoprávne obmedzenie vlastníka a je neprípustné, aby žalovaný za plnenie jeho povinností, ktoré mu ukladá zákon poskytoval akúkoľvek náhradu. Žalovaný ďalej uviedol, že nesúhlasí s tvrdeniami žalobu, že u žalovaného absentuje právny dôvod užívania pozemku, z ktorého dôvodu sa bezdôvodne obohacuje na úkor žalobcu, pretože SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK vykonáva správu majetku štátu len na základe zákona v presne zákonom stanovených prípadoch, pričom sa pri výkone tejto správy nijako majetkovo neobohacuje. K výške nároku za užívanie pozemku žalovaný uviedol, že nesúhlasí s uvedenou cenou za m2, nakoľko disponuje vlastným znaleckým posudkom H. XX/XXXX vypracovaným F. L. I. pre katastrálne územie E., kde všeobecná hodnota bola stanovená na 11,60 Eur za m2. Žalovaný poukázal na skutočnosť, že ako správca majetku štátu v záujme hospodárneho nakladania s majetkom štátu zásadne akceptuje vlastné znalecké posudky. Akceptácia znaleckého posudku H. XX/XXXX by znamenala precedens pre ostatné výkupy v tomto území.

5. Žalobca k odporu žalovaného uviedol, že nesúhlasí s tvrdeniami žalovaného má za to, že žalovaný nesprávne vykladá ustanovenia. Podľa § 5 ods. 1 zákona o štátnom podniku „Podnik je právnickou osobou; vystupuje v právnych vzťahoch vo svojom mene a nesie zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov.“ Podľa § 6 ods. 1 zákona o štátnom podniku „Podnik spravuje veci a majetkové práva zverené mu pri jeho založení, ako aj veci a majetkové práva nadobudnuté v priebehu podnikania. Veci a majetkové práva, ktoré podnik spravuje, sú majetkom štátu.“ Podľa § 6 ods. 2 zákona o štátnom podniku „Podnik koná v mene vlastníka majetku, ktorý spravuje podľa odseku 1, v konaní pred súdom a orgánmi verejnej správy; obdobne je oprávnený konať v mene štátu vo veciach, ak vlastnícke právo štátu je sporné.“ Žalobca preto poukázal na to, že v predmetnom konaní nie je predmetom sporu majetok vo vlastníctve štátu a nejde ani o určovací žalobu, týkajúcu sa určenia vlastníckeho práva. Predmetom sporu je záväzok žalovaného voči žalobcovi, spočívajúci v úhrade dlhu, ktorý vznikol žalovanému a na ktorého úhradu ktorého má žalobca právo. Na základe uvedeného, žalovaný má priamo zákonom danú procesnú subjektivitu vystupovať v právnych vzťahoch vo svojom mene a taktiež niesť zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov. Medzi žalobcom a žalovaným už existuje záväzkovo – právny vzťah, predmetom ktorého je vysporiadanie nárokov vyplývajúcich z bezdôvodného obohatenia. Nositeľom subjektívnej povinnosti z tohto záväzkovo – právneho vzťahu je podnik, keďže sám zodpovedá za svoje záväzky a sám za nich nesie aj zodpovednosť. Ďalej žalobca k tvrdeniam žalovaného, že nesprávne označil žalovaného uviedol, že nesúhlasí s tvrdeniami žalovaného a považuje ich za účelové a vymyslené. K. J. A., M. A., N. O. D. je riadne zapísaný v obchodnom registri a zo žiadneho verejne dostupného údaja nevyplýva, že by bol zrušený. Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník: „Organizačnou zložkou podniku sa rozumie organizačný útvar podniku podľa tohto zákona alebo osobitného zákona. V predmetnom spore ide o užívanie pobrežného pozemku v

spoluvlastníctve žalobcu žalovaným bez právneho dôvodu a bez náhrady. Žalovaný užíva pobrežný pozemok v spoluvlastníctve žalobcu tým, že vykonáva správu vodnej stavby, resp. v súčasnosti už pozemku tvoriaceho koryto I. A. v danej časti, ktoré sú v majetku štátu. Žalobca poukázal na judikatúru v obdobných veciach žalovaného týkajúcich sa nároku za užívanie pozemku v súvislosti so správou vodného toku P., kde sudy považovali žalovaného za pasívne legitimovanú stranu v konaní a to rozsudok Okresného súdu Košice I zo dňa 20.05.2022, sp. zn. 39C/1/2019, ktoré bolo potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 23.11.2023, sp. zn. 5Co/212/2022, rozsudok Okresného súdu Košice I zo dňa 15.10.2020, sp. zn. 34C/12/2019 a tiež poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27.04.2021, sp. zn. 4Obdo/42/2020 ktorý uviedol, že štátny podnik v právnych vzťahoch nevystupuje ako Slovenská republika zastúpená štátnym podnikom, ale koná samostatne ako štátny podnik a preto je vecne legitimovaným subjektom v súdnych sporoch, a to či už aktívne alebo pasívne. Ďalej žalobca predložil súdu právoplatné rozhodnutia súdov, v ktorých sa sudy riadili vyššie uvedenými úvahami a tvoria stabilnú judikatúru v danej veci a to rozsudok Okresného súdu Prešov zo dňa 10.10.2023, sp. zn. 16C/32/2023, rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom zo dňa 23.03.2022, sp. zn. 25C/12/2020, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu Banská Bystrica zo dňa 22.09.2022, sp. zn. 16Co/33/2022, rozsudok Okresného súdu Prešov zo dňa 24.09.2018, sp. zn. 20C/20/2017, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu Prešov zo dňa 16.11.2021, sp. zn. 10Co/13/2020, rozsudok Okresného súdu Košice I zo dňa 18.09.2020, sp. zn. 42C/71/2018. Žalobca ďalej poukázal na tvrdenia žalovaného, že ako správca vodného toku potrebuje a užíva iba časti pozemku A. H. XXXX, pričom podľa žalovaného vlastnícke právo žalobcu nie je žiadnym spôsobom obmedzované a tvrdí, že žiadne ustanovenie zákona neukladá povinnosť správcovi vodných tokov poskytovať náhradu za užívanie pobrežných pozemkov. Podľa § 49 ods. 1 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách (ďalej len „vodný zákon“) „Správca vodného toku je oprávnený a) pri výkone správy vstupovať v nevyhnutnom rozsahu na cudzie nehnuteľnosti, ak na to nie je potrebné povolenie podľa osobitných predpisov, b) v záujme starostlivosti o koryto odstraňovať alebo novo vysádzať stromy a kry na pobrežných pozemkoch, c) v rozsahu riadnej správy vodného toku ťažiť z koryta riečny materiál, prípadne túto ťažbu umožňovať tým, ktorí na ňu získali povolenie na niektoré činnosti (§ 23), d) v rámci súhrnného manipulačného poriadku vodných stavieb vydávať pokyny na manipuláciu s vodnými stavbami.“ Podľa § 49 ods. 2 vodného zákona „Pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky. Podľa žalobcu má žalovaný pri výkone správy vodného toku zverenú činnosť, ktoré zasahujú do vlastníckeho práva žalobcu. Žalovaný v zmysle § 49 vodného zákona môže pri výkone správy vodného toku vstupovať v nevyhnutnom rozsahu na cudzie nehnuteľnosti, vysádzať alebo odstraňovať stromy a kry nachádzajúce sa na pobrežných pozemkoch a užívať pobrežné pozemky, pričom toto oprávnenie predpokladá aj ich využitie pri činnostiach priamo nesúvisiacich s pobrežným pozemkom, ako ťažba riečneho materiálu z koryta alebo manipulácia s vodnými stavbami. Samotné ochranné pásma a pobrežné pozemky svojim charakterom vážne obmedzujú vlastnícke právo žalobcu, a to aj prípade, keby žalovaný nevykonával udržiavacie alebo iné práce. Najväčšie obmedzenie a zásah do vlastníctva podľa žalobcu nastalo, keď žalovaný na pozemkoch žalobcu vybudoval umelé koryto a s tým súvisiace vznikli pobrežné pozemky, ochranné pásma, a iné obmedzenia. K obmedzovaniu vlastníckeho práva žalobcu pri výkone správy vodného toku dochádza pritom aj bez toho, aby žalovaný aj reálne vykonával nejakú činnosť. Žalobca má za to, že zákonom upravené povinnosti správcu vodného toku bez ohľadu na frekvenciu využívania pobrežných pozemkov, prípadne bez ohľadu na to, či k takému využívaniu pobrežných pozemkov vôbec dochádza, je vlastnícke právo žalobcu obmedzené do takej miery, že daný pozemok nemôže adekvátne využívať. Obmedzenie vlastníckeho práva k pobrežnému pozemku je podľa žalobcu ex lege dané zákonom ako trvalé bez ohľadu na to, do akej miery žalovaný daný pozemok užíva. Zo zákona, ako aj z rozhodovacej činnosti súdov vyplýva, že vlastnícke právo nemôže byť obmedzené bez náhrady. Žalovaný v zmysle uvedeného výkonom správy vodného toku obmedzuje vlastnícke právo žalobcu k pobrežnému pozemku na A. H. XXXX a má za to, že vlastnícke právo nemôže byť v súlade so ústavou, zákonom a záväzkom SR vyplývajúcim z Listiny základných práv a slobôd obmedzené bez náhrady a za užívanie pobrežného pozemku žalovaným. Žalobca k výške nároku za užívanie pozemku uviedol, že medzi žalobcom a žalovaným prebiehali v rokoch 2017 – 2021 vzájomne rokovania a následne aj súdne konania, kde výslovne žalovaný akceptoval všeobecnú hodnotu pozemkov stanovenú podľa znaleckého posudku H. XX/XXXX O. F. K. K.. Na základe ceny stanovenej podľa tohto znaleckého posudku žalovaný kúpnu zmluvou odkúpil od žalobcu časti pozemku na parcele H. XXXX J. D. Q. I. a vyplatil kúpnu cenu vypočítanú podľa tohto ZP. Okrem žalobcu žalovaný odkúpil aj pozemky iných spoluvlastníkov a to I. B., G. E., Q. B. a C. I.. Predmetné kúpne zmluvy vyhotovoval sám žalovaný, na základe ZP F. K. K.. Znalecký posudok F. K. K. žalovaný akceptoval aj v právoplatne skončenom súdnom konaní sp. zn. 42C/3/2020, ktoré prebiehalo s

rovnakými účastníkmi, pričom v tomto konaní cena určená týmto znaleckým posudkom nebola napádaná a nešlo teda o spornú skutočnosť. Žalovaný preto podľa názoru žalobcu nemôže spochybňovať niečo na základe čoho sám konal a čo sám uznal. Cenu pozemkov, vrátane pozemku na A. H. XXXX, vo výške 18,65 Eur/m² stanovenú znaleckým posudkom F. K. K. v právoplatne skončenom konaní sp. zn. 42C/3/2020 akceptoval aj Mestský súd Košice pri rozhodovaní o výške náhrady za užívanie pobrežného pozemku druhého spoluvlastníka pozemku a preto žalobca považuje cenu pozemku na A. H. XXXX vo výške 18,65 Eur/m² stanovenú znaleckým posudkom H. XX/XXXX znalca F. K. K. za správnu a má sa z nej vychádzať aj pri rozhodovaní o náhrade za užívanie pobrežného pozemku v tomto konaní. Žalobca uviedol, že správcom vodného toku, ktorý zasahuje užívaním nehnuteľností do vlastníckeho práva žalobcu bez akéhokoľvek právneho dôvodu a bez akejkoľvek úhrady, je organizačná zložka žalovaného, a to konkrétne jeho odštepny závod so sídlom J. D., R. S. T. H. XX, XXX XX D..

6. Žalovaný ďalej zotrval na svojich doterajších tvrdeniach a okrem iného navrhol, aby súd v zmysle ust. § 164 zákona č. 160/2016 Z.z. Civilného a sporového poriadku konanie prerušil do vyriešenia otázky, ktorá má zásadný význam pre rozhodnutie súdu.

7. Tunajší súd na základe návrhu žalovaného uznesením zo dňa 03.05.2024, sp. zn. 53C/4/2024 – 95 konanie prerušil až do právoplatného rozhodnutia dovolacieho súdu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 11Co/195/2020 zo dňa 21.12.2022 v konaní vedenom na Mestskom súde Košice pod sp.zn. 38C/30/2019 a následne rozhodol uznesením zo dňa 08.04.2025, sp. zn. 53C/4/2024 – 117 o pokračovaní v konaní.

8. V súvislosti s podaným odporom žalovaného bol zo zákona (§ 10 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z.) platobný rozkaz zrušený a vec bola dňa 06.02.2024 postúpená Mestskému súdu Košice na ďalšie konanie.

9. Na pojednávaní dňa 28.10.2025 právny zástupca žalobcu zotrval na podanej žalobe ako aj ostatných vyjadreniach podaných vo veci.

10. Žalovaný prostredníctvom právneho zástupcu uviedol, že odkazuje na písomné podanie vo veci s tým, že zotrval na svojej doterajšej argumentácii v danej veci.

11. Súd vykonal dokazovanie predloženými listinnými dôkazmi, ako aj ostatným spisovným materiálom a zistil tento skutkový stav:

12. Zo znaleckého posudku predloženého žalobcom H. XX/XXXX vypracovaného znalcom F. K. K., L. X, D. vyplýva, že bola stanovená hodnota pozemkov v sume 18,65 EUR/m². Pri stanovení výšky náhrady za užívanie pobrežného pozemku, ktorá predstavuje výšku 10 % z hodnoty pozemku/rok, pripadá na spoluvlastnícky podiel žalobcu ročná suma náhrady vo výške 326,37 EUR (350 m² x 18,65 EUR/m² = 6.527,50 EUR / 2 = 3.263,75 EUR, a z toho 10 % je 326,37 EUR/rok).

13. Zo znaleckého posudku žalovaného H. XX/XXXX vypracovaného znalcom F. L. I. má byť stanovená hodnota pozemkov, a to v sume 11,60 €/m².

14. Súd v súlade s ust. § 181 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) určil, že v konaní nebolo medzi stranami sporné, že žalobca je podielovým spoluvlastníkom pozemku nachádzajúceho sa v kat. území E., obec: D. - E. F., okres: D. F., zapísaného na LV č. XXXXX, o veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1/2 k celku, a to: - parc. E D. H. XXXX, výmera 350 m², druh pozemku: trvalé trávne porasty Spolu: 350 m². Nebolo sporné, že predmetný pozemok predstavuje pobrežný pozemok vodného toku I. A. J. D. a rovnako nebolo sporné, že žalovaný odkúpil zo žalovanej parcely časť vo výmere 542 m², ktorá predstavuje len koryto vodnej stavby a nie pobrežné pozemky.

15. Súd sa v danom prípade zaoberal podstatnou skutočnosťou, ktorá bola medzi stranami sporná a to pasívnou vecnou legitimitáciou žalovaného v spore, ďalej tým, či žalovaný obmedzuje vlastnícke právo žalobcu k pobrežnému pozemku a spornou bola aj výška nároku za užívanie pozemku.

16. Predtým ako súd mohol pristúpiť k skúmaniu žaloby z hmotnoprávneho hľadiska musel sa vysporiadať s námietkou, či bola v konaní daná pasívna vecná legitimitácia žalovaného.

17. Námitku o pasívnej legitímácii štátu súd považoval za nedôvodnú s poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 9Cdo/30/2023 zo dňa 29. júla 2024 a sp.zn. 8Cdo/39/2023 zo dňa 30.10.2024, v ktorých bola v skutkovo a právne obdobných veciach vyriešená otázka pasívnej legitímácie štátneho podniku (Slovenský vodohospodársky podnik, š.p.) ako správcu vodného toku vo vzťahu k nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemkov tvoriacich koryto vodného toku. Poukazujúc na vyššie uvedené rozhodnutia, hoc týkajúce sa nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemkov tvoriacich koryto vodného toku, považoval súd žalovaného za pasívne vecne legitímovaného aj vo vzťahu k zákonnému nároku na vydanie plnenia za užívanie pobrežného pozemku a žalobcu za aktívne vecne legitímovaného v konaní.

18. V rozhodnutí sp.zn. 8Cdo/39/2023 zo dňa 30. októbra 2024 najvyšší súd s poukazom na ust. § 5 ods. 1, 2 zák. č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku, § 48 ods. 1, 2 zák. č. 364/2004 Z.z. o vodách a s poukazom na § 2 ods. 1, 2 zák. č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu uviedol, že Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. ako samostatná právnická osoba, ktorej bolo osobitným zákonom, t.j. zák. č. 111/1990 Zb. dané oprávnenie vystupovať v právnych vzťahoch samostatne vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť, je tým zodpovednostným subjektom, ktorý je povinný vydať bezdôvodné obohatenie (vo veci prejednáwanej najvyšším súdom išlo o bezdôvodné obohatenie za užívanie pozemkov tvoriacich koryto vodného toku P.). Štátny podnik má zákonné oprávnenie konať namiesto štátu vo vzťahu k majetku štátu, keďže správca vodného toku (Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. – pozn.) je aj správcom pozemkov korýt, ktoré sú vo vlastníctve Slovenskej republiky (§ 48 ods. 1 zák. č. 364/2004 Z.z. o vodách v spojení s ust. § 6 ods. 2 zák. č. 111/1990 Zb.). Inak povedané, pokiaľ správou vodných tokov na základe zákonného zmocnenia štát poveril štátny podnik, tento má zákonné oprávnenie konať namiesto štátu vo vzťahu k majetku štátu. Bez povšimnutia nemožno nechať aj fakt, že štátny podnik sa cítil v rámci správy štátneho podniku byť účastníkom hmotnoprávných vzťahov, keď vo svojom mene uzatváral nájomné a kúpne zmluvy s vlastníkmi okolitých pozemkov. Najvyšší súd pritom odkázal na rozhodnutie obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR zo dňa 27. apríla 2021 sp.zn. 4Obdo/42/2020, z ktorého argumentácia je použiteľná aj v tam prejednáwanej veci.

19. K námietke žalovaného, že ho žalobca nesprávne označil N. O. D. súd uviedol, že právnou subjektivitu má výlučne Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik, IČO 36 022 047, ktorý je zapísaný v obchodnom registri. N. O. D., resp. jeho organizačný nástupca Povodie Hornádu, odštepny závod, je len organizačnou zložkou tohto podniku, ktorá nevystupuje ako samostatný právny subjekt. Skutočnosť, že žalobca v návrhu označil žalovaného prostredníctvom jeho organizačnej zložky, nemá za následok nesprávne označenie účastníka konania, keďže ide o identifikáciu jedného a toho istého subjektu. Organizačná zmena vnútri štátneho podniku nemá vplyv na jeho procesné postavenie v tomto konaní a nevyvoláva potrebu pristúpenia, resp. zmeny strany podľa ustanovení CSP. Súd preto od začiatku konal so žalovaným ako s totožným subjektom, Slovenským vodohospodárskym podnikom, štátnym podnikom, IČO: 36 022 047, bez ohľadu na označenie jeho organizačnej zložky.

20. Zistený skutkový stav súd posúdil podľa nasledujúcich ustanovení právnych predpisov.

21. Podľa § 123 Občianskeho zákonníka, vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním.

22. Podľa § 124 Občianskeho zákonníka, všetci vlastníci majú rovnaké práva a povinnosti a poskytuje sa im rovnaká právna ochrana.

23. Podľa § 126 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka, vlastník má právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje; najmä sa môže domáhať vydania veci od toho, kto mu ju neprávom zadržuje. Obdobné právo na ochranu má aj ten, kto je oprávnený mať vec u seba.

24. Podľa § 5 ods. 1, 2 zák. č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku, podnik je právnickou osobou; vystupuje v právnych vzťahoch vo svojom mene a nesie zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov. Podnik nezodpovedá za záväzky štátu alebo iných subjektov. Štát nezodpovedá za záväzky podniku, pokiaľ zákon neustanovuje inak.

25. Podľa § 6 ods. 1-3 zák. č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku, podnik spravuje veci a majetkové práva zverené mu pri jeho založení, ako aj veci a majetkové práva nadobudnuté v priebehu podnikania. Veci a majetkové práva, ktoré podnik spravuje, sú majetkom štátu. Podnik koná v mene vlastníka majetku, ktorý spravuje podľa odseku 1, v konaní pred súdom a orgánmi verejnej správy; obdobne je oprávnený konať v mene štátu vo veciach, ak vlastnícke právo štátu je sporné. Podnik má právo majetok, ktorý spravuje, držať, užívať ho a nakladať s ním v súlade s právnymi predpismi; podnik nemôže týmto majetkom zabezpečovať záväzky tretích osôb. Majetok sa môže podniku odňať iba v prípadoch a za podmienok ustanovených zákonom alebo ak tak ustanoví medzinárodná zmluva.

26. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu, Slovenská republika ako právnická osoba vlastní majetok a nakladá s ním prostredníctvom správcov majetku štátu v súlade s týmto zákonom. Správca podľa § 1 ods. 1 písm. a), b) a d) môže nadobúdať majetok len do vlastníctva štátu. Správca majetku štátu vykonáva právne úkony pri správe majetku štátu v mene štátu. Správca koná v mene štátu pred súdmi a inými orgánmi vo veciach, ktoré sa týkajú majetku štátu, ktorý spravuje, alebo sporného majetku, ktorého správcom by mal byť podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

27. Podľa § 48 ods. 1 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách (ďalej len „vodný zákon“) správa vodných tokov je všestranne zameraná starostlivosť o zachovanie a rozvoj všetkých funkcií vodných tokov a ich koryt s cieľom zachovať alebo zlepšovať stav vôd. Správca vodného toku je aj správcom pozemkov koryt, ktoré sú vo vlastníctve Slovenskej republiky.

28. Podľa § 48 ods. 2 vodného zákona správu vodných tokov vykonávajú a) správca vodohospodársky významných vodných tokov, ktorým je štátna odborná organizácia ministerstva, b) správcovia drobných vodných tokov, ktorými sú správca vodohospodársky významných vodných tokov a štátne organizácie, ktorým bola prevezená správa podľa § 51 ods. 1.

29. Podľa § 48 ods. 5 vodného zákona správa vodných tokov zahŕňa tieto činnosti: a) sledovať stav vodných tokov a pobrežných pozemkov z hľadiska zabezpečenia funkcií vodného toku, b) udržiavať korytá v stave, ktorý zabezpečuje ich prirodzenú alebo projektovanú prietochnosť a hĺbku vody, c) udržiavať alebo odstraňovať brehové porasty vo vodných tokoch, na pobrežných pozemkoch tak, aby sa nestali prekážkou odtoku vody pri povodniach a podľa možnosti zachovali prírodné podmienky, d) spevňovať brehy vodných tokov, zabezpečovať ich neupravené úseky brehovými porastmi, e) udržiavať a čistiť koryto a odstraňovať naplaveniny, ľadové a iné prekážky a dočasné ostrovy z vodného toku, čo je nevyhnutné na zabezpečenie nehateného odtoku alebo prietoku, f) zabezpečovať potrebnú úpravu vodných tokov, g) prevádzkovať a udržiavať v riadnom stave vodné stavby zabezpečujúce funkcie vodného toku alebo slúžiace vodnému toku, ktoré má správca vodného toku v správe alebo v užívaní, prípadne je povinný ich prevádzkovať z iného dôvodu, h) zabezpečovať revitalizácie vrátane údržby po realizovaných revitalizáciách, i) poskytnúť odber povrchových vôd z vodných tokov na závlahy a na ich iné užívanie, j) vytvárať podmienky na zabezpečenie všeobecného používania vôd a ostatných funkcií vodného toku, k) sledovať odber vôd a vypúšťanie odpadových vôd, ako aj iné nakladanie s vodami vo vodnom toku, l) sledovať vody vo vodnom toku z hľadiska možných príznakov mimoriadneho zhoršenia vôd, m) poskytovať technické a iné podklady, odborné stanoviská potrebné na rozhodovanie a na inú správnu činnosť orgánu štátnej vodnej správy, ak ich má k dispozícii, n) oznamovať orgánu štátnej vodnej správy závažné nedostatky, ktoré zistí vo vodnom toku a v inundačnom území, spôsobené prírodnými vplyvmi alebo inými vplyvmi a navrhovať opatrenia na ich odstránenie, o) zabezpečovať ochranu pred povodňami podľa osobitného predpisu a odvádzanie alebo prečerpávanie vnútorných vôd, p) umiestňovať a udržiavať zariadenia na zisťovanie údajov vo vodnom toku, q) zabezpečovať úlohy prevádzkovateľa vodnej cesty a vytyčovať plavebnú dráhu za náhradu, r) viesť evidenciu pozemkov, ktoré tvoria koryto a inundačné územie, ak sú vo vlastníctve štátu a v správe správcu vodného toku, s) oznamovať údaje potrebné pre vodnú bilanciu, t) evidovať rozhodnutia a vyjadrenia orgánov štátnej vodnej správy, ktoré sa týkajú vodných tokov, a sledovať dodržiavanie podmienok a povinností určených v týchto rozhodnutiach, u) vydávať súhlas na státie plávajúceho zariadenia na vodnom toku alebo inej vodnej ploche, ktorého súčasťou je aj súhlas vydaný podľa osobitného predpisu, v) vydávať súhlas na zriadenie požičovne plavidiel, w) vydávať súhlas na prevádzku prístaviska, prekladiska, vývážiska alebo kotviska.

30. Žalovaný sa v konaní procesne bránil tým, že ako správca vodného toku potrebuje a užíva iba časti pozemku A. H. XXXX, pričom podľa jeho názoru vlastnícke právo žalobcu nie je nijakým spôsobom obmedzované. Žalovaný ďalej poukázal na to, že žiadne ustanovenie zákona mu neukladá povinnosť poskytovať náhradu za užívanie pobrežných pozemkov.

31. Podľa § 49 ods. 1 vodného zákona je správca vodného toku oprávnený a) pri výkone správy vstupovať v nevyhnutnom rozsahu na cudzie nehnuteľnosti, ak na to nie je potrebné povolenie podľa osobitných predpisov, b) v záujme starostlivosti o koryto odstraňovať alebo novo vysádzať stromy a kry na pobrežných pozemkoch, c) v rozsahu riadnej správy vodného toku ťažiť z koryta riečny materiál, prípadne túto ťažbu umožňovať tým, ktorí na ňu získali povolenie podľa § 23, d) v rámci súhrnného manipulačného poriadku vodných stavieb vydávať pokyny na manipuláciu s vodnými stavbami.

32. Podľa § 49 ods. 2 vodného zákona môže správca vodného toku pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení užívať pobrežné pozemky. Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary; pri ochrannej hrádzi vodného toku do 10 m od vzdušnej a návodnej päty hrádze.

33. Podľa § 49 ods. 3 vodného zákona ak je to nevyhnutné, môže orgán štátnej vodnej správy určiť na užívanie väčšiu šírku pobrežného pozemku, ako je uvedené v odseku 2.

34. Podľa § 49 ods. 4 vodného zákona ak správca vodného toku pri výkone oprávnenia podľa odseku 2 spôsobí škodu, je povinný ju nahradiť podľa všeobecných predpisov o náhrade škody.

35. Podľa § 49 ods. 5 vodného zákona správca vodného toku nezodpovedá za škody spôsobené mimoriadnou udalosťou a škody vzniknuté užívaním vodných tokov.

36. K tvrdeniu žalovaného, že správou vodného toku vlastnícke právo žalobcu nie je obmedzené, je potrebné uviesť, že žalovaný svojou činnosťou, resp. výkonom povinností, ktoré mu zákon zveruje, vlastnícke právo žalobcu obmedzuje. Žalovaný je oprávnený podľa § 49 vodného zákona pri výkone správy vodného toku vstupovať na cudzie nehnuteľnosti, odstraňovať a vysádzať stromy a kry na pobrežných pozemkoch a tieto pozemky aj užívať. Toto oprávnenie zahŕňa aj ich využitie pri činnostiach nepriamo súvisiacich s pobrežným pozemkom, ako je ťažba riečneho materiálu z koryta alebo manipulácia s vodnými stavbami.

37. Samotné ochranné pásma a pobrežné pozemky svojou povahou významne obmedzujú vlastnícke právo žalobcu, a to aj v prípade, ak by žalovaný nevykonával žiadne udržiavacie alebo iné práce. Už samotnou existenciou týchto pásiem na pozemku žalobca nemôže pozemok využívať podľa svojho uváženia, nemôže na ňom napríklad vysádzať (porovnaj § 49 a § 50 vodného zákona). Najvýraznejší zásah do vlastníckeho práva nastal vtedy, keď žalovaný na pozemkoch, ktoré pôvodne patrili aj žalobcovi, vybudoval umelé koryto vodného toku. Tým vznikli pobrežné pozemky, ochranné pásma a ďalšie zákonné obmedzenia. Žalobca je preto nepochybne obmedzený vo výkone svojho vlastníckeho práva v jeho podstate, teda v práve slobodne disponovať so svojím vlastníctvom a užívať ho podľa vlastného uváženia.

38. Podľa § 50 ods. 1 vodného zákona je vlastník pobrežného pozemku povinný a) umožniť správcovi vodného toku výkon jeho oprávnení, b) dbať o ochranu vôd a zdržať sa činností, ktoré môžu ovplyvniť prirodzený režim vôd vo vodnom toku, znečistiť vodu alebo inak ohroziť jej kvalitu, znemožniť alebo sťažiť riadnu prevádzku a údržbu vodného toku a s ním súvisiacich vodných stavieb, c) umožniť za náhradu umiestnenie a prevádzku ciach, vodočtov, vodomeroch a iných meracích zariadení na zisťovanie údajov o vodnom toku alebo plavebných znakov.

39. Podľa § 50 ods. 2 vodného zákona výšku náhrady podľa odseku 1 písm. c) navrhne ten, kto uvedené zariadenie osádza. Ak vlastník pobrežného pozemku nesúhlasí s navrhnutou výškou náhrady, rozhodne o nej súd; nárok na náhradu škody nie je týmto dotknutý.

40. Podľa § 50 ods. 3 vodného zákona, orgán štátnej vodnej správy môže vlastníkom pobrežných pozemkov bez náhrady zakázať vytiňať stromy a kry zabezpečujúce stabilizáciu koryta.

41. Podľa § 50 ods. 4 vodného zákona, ak ide o pobrežný pozemok pri drobnom vodnom toku, je jeho vlastník povinný udržiavať breh v takom stave, aby sa netvorili prekážky, ktoré bránia nehatenému odtoku vody, sťažujú alebo znemožňujú prístup k vodnému toku alebo podporujú usadzovanie plavenín či ukladanie splavenín.

42. Vlastník pobrežného pozemku je zároveň podľa § 50 vodného zákona povinný zdržať sa činností, ktoré by mohli znemožniť alebo sťažiť riadnu prevádzku, údržbu a prístup k vodnému toku a s ním súvisiacim vodným stavbám. Pri užívaní pobrežného pozemku teda musí vždy počítať s oprávneniami správcu vykonávať prevádzku a údržbu vodného toku a tomu prispôbovať svoje rozhodnutia o spôsobe využívania pozemku. Podľa § 50 ods. 3 vodného zákona môže orgán štátnej vodnej správy vlastníkom pobrežných pozemkov zakázať výrub stromov a krov, ktoré zabezpečujú stabilizáciu koryta. K obmedzeniu vlastníckeho práva žalobcu tak dochádza už samotným výkonom správy vodného toku, a to aj bez ohľadu na to, či žalovaný na pozemku reálne vykonáva nejakú činnosť. Obmedzenie vlastníckeho práva k pobrežnému pozemku je ex lege dané zákonom trvalo, bez ohľadu na mieru alebo frekvenciu jeho využívania správcom vodného toku.

43. Žalovaný má priamo zo zákona povinnosť pobrežné pozemky pri správe vodného toku užívať. Nútené obmedzenie vlastníckeho práva žalobcu pritom nie je podľa platnej právnej úpravy podmienené intenzitou využívania pozemku.

44. Podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. je vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

45. Podľa § 128 ods. 2 Občianskeho zákonníka možno vo verejnom záujme vec vyvlastniť alebo vlastnícke právo obmedziť, ak účel nemožno dosiahnuť inak, len na základe zákona, len na tento účel a za náhradu.

46. Podľa čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd je vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva možné len vo verejnom záujme, na základe zákona a za náhradu.

47. Zo zákona, ako aj z rozhodovacej praxe súdov vyplýva, že vlastnícke právo nemôže byť obmedzené bez náhrady. Žalovaný teda výkonom správy vodného toku obmedzuje vlastnícke právo žalobcu k pobrežnému pozemku na A. H. XXXX.

48. V súlade s Ústavou, zákonom a záväzkami Slovenskej republiky vyplývajúcimi z Listiny základných práv a slobôd nemožno vlastnícke právo obmedziť bez náhrady. Za užívanie pobrežného pozemku žalovaným preto žalobcovi patrí náhrada. V tejto súvislosti možno poukázať na judikatúru najvyšších súdnych autorít, z ktorej vyplýva, že za obmedzenie vlastníckeho práva patrí náhrada. Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 4 MCdo 2/2014 z 23.04.2015 uviedol: „Ak potom zákon č. 66/2009 Z. z. nedáva vlastníkovi pozemku žiadnu možnosť domáhať sa usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom zaťaženým zákonným vecným bremenom a ponecháva ich usporiadanie výlučne na dobrej vôli užívateľa pozemku, záver o neexistencii práva vlastníkov pozemku na náhradu núteného obmedzenia vlastníckeho práva na dobu vopred neurčiteľnú, nemôže byť v súlade nielen s citovanými ustanoveniami Občianskeho zákonníka, Listinou základných práv a slobôd, ale ani s Ústavou Slovenskej republiky.“ Rovnako Nález Ústavného súdu ČR sp.zn.PL.ÚS41/97 uvádza: „Přestože § 9 odst. 5 zákona č. 229/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nestanoví, že pozemkový úřad má při zřizování věcného břemene rozhodovat také o náhradě za omezení vlastníckého práva, může se dotčený vlastník domáhat práva na poskytnutí náhrady přímo s odvoláním na čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, aniž by bylo nezbytně nutné toto právo konstituovat ještě předpisem nižší právní síly.“

49. V tejto súvislosti možno poukázať aj na to, že samotný § 50 ods. 1 písm. c) vodného zákona výslovne predpokladá náhradu za umiestnenie meracích zariadení na pobrežnom pozemku. Je preto logické, že za obmedzenie vlastníckeho práva v oveľa širšom rozsahu, než predpokladá uvedené ustanovenie, má vlastníkovi prináležať primeraná náhrada.

50. Mestský súd Košice v obdobnej veci spoluvlastníka toho istého pozemku už právoplatne rozhodol rozsudkom zo dňa 22.09.2023, sp. zn. 42C/3/2020, že žalobcovi vzniká podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy SR za užívanie pobrežného pozemku žalovaným nárok na náhradu. Podľa bodu 69 odôvodnenia tohto rozsudku: „Pokiaľ ide o pobrežný pozemok, podľa názoru súdu ide o nárok na vydanie náhrady za užívanie pozemku v zmysle § 49 vodného zákona, a nie o nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. (...) Súd vo vodnom zákone nenašiel konkrétne ustanovenie o náhrade za užívanie pobrežného pozemku, avšak aplikujúc čl. 20 ods. 4 Ústavy SR a čl. 4 ods. 2 Základných princípov CSP dospel k záveru o dôvodnosti náhrady za užívanie pobrežného pozemku.“

51. Súd dodáva, že výmera pobrežného pozemku medzi stranami sporu nebola sporná, ide o 350 m². Nebolo sporné ani to, že Myslavský potok je vodohospodársky významným vodným tokom, preto je pobrežný pozemok v rozsahu 10 m od brehovej čiary (§ 49 ods. 2 vodného zákona). V zhode s výpočtom súdu vo vyššie uvedenej právoplatne skončenej veci súd ustálil, že ide o pozemok s rozmermi 10 m (vzdialenosť od brehovej čiary) × 35 m (šírka). Na pojednávaní dňa 28.10.2025 poverený zástupca žalovaného po prvýkrát vzniesol námietku, že by išlo o precedens, ak by súd priznal náhradu za užívanie, resp. verejnoprávne obmedzenie vlastníka, keďže pozemok netvorí celý pobrežný pozemok, a vyzval žalobcu, aby preukázal spôsob a dobu, v akej žalovaný tento pozemok užíval.

52. Podľa § 153 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) sú strany povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas.

53. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo, so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania.

54. Podľa § 153 ods. 2 CSP súd nemusí prihliadnuť na prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, najmä ak by ich zohľadnenie vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu.

55. Podľa § 153 ods. 3 CSP, ak súd na prostriedky procesného útoku alebo procesnej obrany neprihliadne, musí to uviesť v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej.

56. Zo znenia § 153 CSP ani z iných ustanovení tohto procesného predpisu nevyplýva povinnosť súdu uznesením oznámiť stranám sporu, že bude uplatňovať sudcovskú koncentráciu konania. Uplatnenie sudcovskej koncentrácie konania je v kompetencii sudcu, ktorý podľa vlastnej úvahy rozhodne, či prihliadne na prostriedok procesného útoku alebo obrany, ktorý mohla strana predložiť skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť konania. Tento záver vyplýva aj z uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 530/2018 z 15.11.2018.

57. Súd konštatuje, že žalovaný mal možnosť uviesť a predložiť svoje prostriedky procesnej obrany už skôr než na pojednávaní dňa 28.10.2025, pretože nešlo o nové skutočnosti, ktoré by vyplynuli z dokazovania vykonaného na pojednávaní. Neboli zistené ani tvrdené žiadne okolnosti, ktoré by mu v tom bránili. Keďže tak žalovaný neurobil a vyjadrenie žalobcu k novouplatneným tvrdeniam žalovaného, prípadne vykonanie ním navrhovaných dôkazov, by si vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania, súd, uplatniac sudcovskú koncentráciu konania, na tieto prostriedky procesnej obrany neprihliadol. Navyše, s poukazom na vyššie uvedené závery mal súd za to, že nie je potrebné dokazovať frekvenciu využívania pozemkov žalovaným, ani to, či ich vôbec reálne užíval. V konaní vedenom pod sp. zn. 42C/3/2020 žalovaný nerozporoval, že I. A. je vodohospodársky významným vodným tokom, a preto súd v tomto konaní ustálil, že pobrežný pozemok je v rozsahu 10 m od brehovej čiary (§ 49 ods. 2 vodného zákona). Žalovaný na základe tohto rozhodnutia aj plnil, čím uznal jeho správnosť. Poukazujúc na čl. 2 CSP súd vychádzal z princípu právnej istoty, podľa ktorého musí byť ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov spravodlivá a predvídateľná. Zmyslom tohto princípu je, že každý účastník konania môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, a ak takáto prax neexistuje, že jeho vec bude rozhodnutá spravodlivo a v zhode s už rozhodnutými skutkovo a právne obdobnými vecami. Keďže v predmetnej veci existuje právoplatné rozhodnutie vo veci skutkovo a právne obdobnej, ktoré jasne stanovilo pasívnu legitimitáciu žalovaného, ako aj existenciu nároku, rozsah obmedzovania vlastníckeho práva žalovaným, rozsah pobrežného pozemku, opakované spochybňovanie týchto otázok žalovaným

by narušilo právnú istotu, stabilitu právnych vzťahov a princíp predvídateľnosti súdnych rozhodnutí. Účastníci právnych vzťahov totiž musia mať možnosť rozumne predvídať následky svojho konania a očakávať, že v skutkovo a právne porovnateľných situáciách budú rozhodnutia súdov konzistentné a spravodlivé.

58. Pri určení výšky náhrady za užívanie pobrežného pozemku nebolo medzi stranami sporné, či patrí náhrada za užívanie v rovnakej výške ako pri bezdôvodnom obohatení. Žalovaný v odpore namietal všeobecnú hodnotu pozemku A. H. XXXX určenú znaleckým posudkom H. XX/XXXX znalca F. K. K., predloženým žalobcom, a poukazoval na vlastný znalecký posudok č. XX/XXXX znalca F. L. I., podľa ktorého má byť hodnota pozemku nižšia (11,60 €/m²). Žalovaný ďalej uviedol, že ako správca majetku štátu zásadne akceptuje vlastné znalecké posudky a prijatie iného by znamenalo precedens pre ďalšie výkupy v dotknutom území.

59. Súd k tejto námietke uviedol, že uvedená argumentácia nemá právny význam pre posúdenie výšky všeobecnej hodnoty pozemku. O hodnote pozemku rozhoduje výsledok dokazovania vykonaného v prejednávacom konaní, nie vnútorná prax správcu majetku štátu.

60. Z vykonaného dokazovania je preukázané, že medzi žalobcom a žalovaným v rokoch 2017 až 2021 prebiehali rokovania a následne aj konania týkajúce sa prevodu častí pozemku A. H. XXXX, pričom žalovaný v uvedenom období výslovne akceptoval všeobecnú hodnotu pozemku stanovenú podľa znaleckého posudku H. XX/XXXX O. F. K. K.. Na základe tejto hodnoty žalovaný odkúpil časti pozemku od žalobcu, ako aj od ďalších spoluvlastníkov (I. B., G. E., Q. B. a C. I.), pričom kúpne zmluvy vyhotovoval sám žalovaný.

61. Z uvedeného je zrejmé, že žalovaný znalecký posudok H. XX/XXXX považoval za relevantný a hodnoverný podklad pri určení kúpnej ceny nielen v rámci rokovaní, ale aj v právoplatne skončenom konaní vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 42C/3/2020, v ktorom túto cenu nenamietal. Hodnota pozemku podľa znaleckého posudku H. XX/XXXX teda nebola medzi účastníkmi sporná a žalovaný ju v minulosti opakovane akceptoval.

62. Za týchto okolností nemožno námietku žalovaného o neakceptovateľnosti tohto posudku z dôvodu „precedensu“ považovať za dôvodnú. Súd to považoval za účelovú obranu žalovaného, ktorá je v rozpore s jeho predchádzajúcim postupom vo vecne totožných prípadoch. Súd preto pri určení všeobecnej hodnoty pozemku vychádzal zo znaleckého posudku H. XX/XXXX, ktorý považuje za presvedčivejší a v súlade s reálnou trhovou situáciou v danom území. Súd mal tiež za to, že vlastný postup žalovaného v minulosti relativizuje vierohodnosť jeho terajšieho znaleckého posudku.

63. Súd nie je viazaný záverom žiadneho znalca a hodnotí posudky z hľadiska ich presvedčivosti, úplnosti a logickej odôvodnenosti. To, že žalovaný predložil „vlastný“ znalecký posudok, samo osebe neznamená, že je menej hodnoverný, ale v kontexte skutkového vývoja a nekonzistentnosti správania žalovaného je podľa názoru súdu jeho objektívnosť a účelovosť oslabená. Ak žalovaný dlhodobo akceptoval znalecký posudok F. K. (nielen v rokovaniach, ale aj v právoplatne skončenom konaní, týkajúcom sa tej istej parcely) hoci posudok F. I. existoval a až následne, po neúspechu či zmene záujmu, začal spochybňovať dovtedajší znalecký základ, potom jeho terajší postoj pôsobí účelovo a znižuje presvedčivosť ním predloženého dôkazu.

64. Súd z vyššie uvedených dôvodov vychádzal zo znaleckého posudku H. XX/XXXX vypracovaného znalcom F. K. K., L. X, D., kde je stanovená hodnota pozemkov v sume 18,65 EUR/m². Pri stanovení výšky náhrady za užívanie pobrežného pozemku, ktorá predstavuje výšku 10 % z hodnoty pozemku/rok, pripadá na spoluvlastnícky podiel žalobcu ročná suma náhrady vo výške 326,37 eur (350 m² x 18,65 eur/m² = 6.527,50 eur / 2 = 3.263,75 eur, a z toho 10 % je 326,37 eur/rok).

65. Žalobca si touto žalobou uplatnil voči žalovanému nárok na náhradu za užívanie pobrežného pozemku, a to späťne za 2 roky počnúc odo dňa 24.11.2021, t. j. žalobcovi prináleží nárok vo výške 326,37 eur x 2 = 652,75 eur.

66. S poukazom na vyššie konštatované skutočnosti súd považoval žalobu žalobcu za plne dôvodnú.

67. Podľa ust. § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, dlžník ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania. Výška úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

68. Podľa ust. § 3 ods. 1 nar. vlády SR č. 87/1995 Z.z. v znení zákona č. 20/2013 Z.z., účinnom od 1.2.2013, ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, výška úrokov z omeškania je o 5 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

69. Podľa § 563 Občianskeho zákonníka, ak čas plnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal.

70. Podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením.

71. Žalobca zaslal žalovanému výzvu na uhradenie nároku za užívanie pobrežného pozemku dňa 23.11.2023 (na č.l. 31 súdneho spisu). V danej výzve žalobca upozornil žalovaného, že žalovaný užíva pobrežný pozemok, ktorého je žalobca podielovým spoluvlastníkom, vyzval ho, aby dobrovoľne uhradil žalobcovi náhradu za užívanie pobrežného pozemku, a to spätne za 2 roky počnúc odo dňa 24.11.2021 a upovedomil ho o súdnom uplatnení nároku v prípade jeho neuhradenia.

72. Žalovaný tak bol povinný plniť svoj dlh spočívajúci vo vydaní náhrady za užívanie pobrežného pozemku. Keďže však tento svoj dlh nesplnil, dostal sa do omeškania so splnením svojho dlhu voči žalobcovi. Žalobca si tak na základe uvedeného uplatňuje aj zákonný úrok z omeškania, a to vo výške 9,50% ročne zo sumy 652,75 eur od 01.12.2023 do zaplatenia.

73. Podľa ust. § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

74. Podľa ust. § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

75. Podľa ust. § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

76. Podľa ust. § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

77. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP na základe zásady úspechu. Výsledok sporu zakladá žalobcovi nárok na plnú náhradu trov konania voči žalovanému, keďže žalobca bol v konaní úspešný v plnom rozsahu. Žalovaný v priebehu celého konania nenavrhol, aby súd v prípade, ak vyhovie žalobe, aplikoval ustanovenie § 257 CSP a nepriznal žalobcovi náhradu trov konania. Súd zároveň sám nevidel priestor pre aplikáciu uvedeného zákonného ustanovenia. Berúc na zreteľ všetky okolnosti dospel súd k záveru, že princípu spravodlivosti zodpovedá uložiť žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v plnom rozsahu.

78. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote 60 dní po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods.2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Mestský súd Košice v dvoch písomných vyhotoveniach (§ 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa odvolateľ domáha (§ 363 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu (t.j. zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti).